

BESZÁMÓ

Pályázati azonosító: 204104/01459

Nemzetiségkutatás és helytörténet 2.

Szakmai digitalizálási szakmai továbbképzés az Országos Idegennyelvű Könyvtárban

Az Országos Idegennyelvű Könyvtárban (OIK) 2018. április 21-én zajlott szakmai továbbképzés, a *Nemzetiségkutatás és helytörténet 2. Szellemi-kulturális kincsek, könyvtári dokumentumok és digitalizálás* címmel, amelynek célja a könyvtárszakmát érintő egyik legfontosabb kérdéssel, a digitalizálással kapcsolatos újdonságok áttekintése, a jó gyakorlatok megismerése, és szakmai vita folytatása volt. Az OIK országos irodalmi, nyelvészeti, zenei, valamint nemzetiségi szakkönyvtár, és a nemzetiségi szak-és szépirodalom gyűjtőhelye. Éppen ezért könyvtárunk számára kiemelten fontos, hogy a közgyűjteményi digitalizálási stratégia megvalósításában részt vegyen. A sok helyen még gyerekcipőben járó digitalizálás kapcsán felmerülő problémákról, kezdeti nehézségekről, sikerekről és tapasztalatokról való párbeszédre adott lehetőséget e konferencia. A meghívott vendégek és előadók a megyei-és szakkönyvtárak igazgatói és digitalizálással foglalkozó szakemberei közül kerültek ki.

Horváth István, az OIK főigazgató-helyettese köszöntője után **Szalóki Gabriella**, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárság Közgyűjteményi Főosztály könyvtári referense arról beszélt, hogy örömdetesnek tartja, hogy a digitalizálás kérdése már nem csak a jövő fontos tevékenysége lesz, hanem már elkezdődött. Az Országos Könyvtári Digitalizálási Terv 2007–2013 között készült el, ma pedig a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia (2017–2025) határozza meg az irányelveket. **Dr. Amberg Eszter**, a pécsi Csorba Győző Megyei Könyvtár igazgató-helyettese a digitalizálás szerzői jogi háttéréről tartott előadást. A szerzői jog az mű szerzőjének halálától számított 70 évig érvényes, és illeti meg a szerző jogutódjait, a 70 év letelte után szabadon felhasználhatók a művek. Azon könyvtáraknak, melyek digitalizálást végeznek, figyelniük kell a szerzői jogi kérdésekre, mert a digitalizálás, azaz a mű tárolása digitális formában elektronikus eszközön, a törvény szerint többszörözésnek számít. Az elméleti bevezető előadások után **Markója Szilárd**, az Országgyűlési Könyvtár igazgatója a *Hungaricanán*, a legnagyobb magyar közgyűjteményi portálon mutatta meg, hogy a digitalizált anyag hogyan kereshető a honlapon a gyakorlatban. A kataszteri térképek sokszoros nagyításban sem veszítenek képminőségükből, a korabeli térképre vetíthető a mai változat. A Hungaricana fotógyűjteménye szintén páratlan kincseket

tesz mindenki számára elérhetővé. **Rambáb Mária** tanácsos, a kecskeméti Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár igazgatója, az Információs és Könyvtári Szövetség elnöke a könyvtár helyismereti gyűjteményének részét képező nemzetiségi anyagok digitalizálásáról tartott előadást. Az alapvető cél a tartalomszolgáltatás fejlesztése, az állományvédelem és az archiválás a nemzeti digitalizálási stratégiának megfelelően. A nemzetiségi vonatkozású digitalizálás és a nemzetiségi anyagok szolgáltatása egyszerre kell, hogy megvalósuljon. A digitalizálást külön tárhelyre végzik, a hozzáférés egyes cikkek esetében csak a könyvtárban biztosított, de a Hungaricana felületére is vezet gyakran link, sok esetben az anyag otthonról is letölthető. **Pap Dávid Zoltán**, a pécsi Csorba Győző Megyei Könyvtár Helyismereti osztályának osztályvezetője ismertette, hogy könyvtáruk elkezdte feldolgozni a Magyar Rádió pécsi archívumát, nagy mennyiségű fénykép-és dokumentumgyűjtemény érhető már el gyűjteményükből a Hungaricánán. A digitalizált dokumentumok számára önálló baranyai online adatbázis létrehozása a céljuk. **Tolnai Gáborné Lakatos Mónika**, a győri Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér Digitális szolgáltatások osztályának vezetője elmondta, hogy könyvtáruk számára a közösségi médiában való folyamatos jelenlét nagyon fontos, mert így új olvasókat találhatnak. A digitalizáláshoz tárgyi feltételeik, hasonlóan a pécsi megyei könyvtárhoz, adottak: félautomata könyvszkennerek, síkágyas lapszkennerek áll rendelkezésükre, a teljes helyismereti gyűjteménynek az interneten közkinccsá tétele a cél, hasonlóan a múzeumi gyűjtemény helyi vonatkozású dokumentumaihoz. **Liebhauser János**, a szekszárdi Illyés Gyula Megyei Könyvtár igazgatója előadásában arról beszélt, hogy helyismereti részlegük a teljesség igényével igyekszik gyűjteni minden, Tolna megyével kapcsolatos dokumentumot. Helytörténeti adatbázisuk HTML formában elérhető, tovább élése a Hungaricánán biztosított. Digitalizálni a könyvtár a legkutatottabb állományrészletet tekinti elsődlegesnek, nemzetiségi helytörténeti anyagok is jelentős, ezt is érdemes digitalizálni, ám az eszközpark és a személyi feltételek szűkösek. A konferencia záró előadásaként **Pancsosz Alexandra**, a házigazda OIK Gyűjteményi és Nemzetiségi Főosztályának vezetője számolt be az OIK-ban végzett digitalizálási munkákról, kiemelte a már megvalósult projekteket, így a görög nyelvű nemzetiségi folyóiratok digitalizálását. Az OIK, mint a nemzetiségek hazai szakkönyvtára, páratlan gyűjtemény birtokában van, a nemzetiségi anyag a digitalizálási terv kiemelt része. **Horváth István** főigazgató-helyettes, az OIK Informatikai Osztályának vezetője elmondta, hogy az OIK eszközparkja ugyan fejlesztésre szorul, de könyvtárunk rendelkezik korszerű karakterfelismerő szoftverek licencével. A humán-erőforrás szűkössége lassíthatja a digitalizálási munkát.

A szakmai továbbképzés eredményes volt, a kitűzött célját elérte. A szakma jelenlévő képviselői időszerűnek és hasznosnak ítélte meg a tanácskozást. Az aktualitások áttekintése, a jó gyakorlatok megismerése hozzájárul a digitalizálási tevékenység eredményes megszervezéséhez. A szakmai vita során a résztvevők hangsúlyozták a digitalizálás, értékeink könnyen elérhetővé tételének fontosságát, ugyanakkor felmerült a központi koordináció szükségessége a digitalizálási stratégia fenntarthatósága érdekében. Rámutattak arra, hogy több könyvtárban az eszközpark és a személyi feltételek is fejlesztésre elengedhetetlen.

Budapest, 2018. április 23.

Heinczné Oszkai Judit

pályázati felelős